

драма, де розвиток персонажів і напруга сюжету створюються через взаємодію, а не через окремі сольні партії.

Таким чином, ця постановка є прикладом вдалої інтерпретації одного з найскладніших творів Дж. Верді в сучасному контексті. Вона доводить, що вдале поєднання музичних, сценічних, драматургічних складових та жанрової специфіки опери з новаторськими сценічними прийомами, розширює семантичні горизонти вистави, адаптує до сучасного культурного простору, засвідчує високий рівень виконавчої майстерності українських митців і підтверджує конкурентоспроможність національного оперного мистецтва.

Важливою особливістю вистави є її адаптація до українського культурного простору завдяки перекладу М. В. Стріхи, що забезпечує доступність оперного тексту для широкої аудиторії. Це сприяє популяризації міжнародної класики серед українських глядачів, розширює їхній культурний світогляд і сприяє розвитку оперної культури в Україні.

Прем'єра опери “Фальстаф” українською мовою демонструє, що навіть у час повномасштабної війни театр продовжує свою діяльність, доводячи стійкість української культури перед викликами воєнного часу. Це є символом того, що навіть у найважчі часи мистецтво є не лише формою естетичного вираження, а й важливим інструментом культурного опору, боротьби за національну ідентичність і духовну незалежність.

Література

Корчова, О. (2025) ВПЕРЕД, ФАЛЬСТАФ, ВПЕРЕД! Відновлено з: <https://www.facebook.com/share/p/167Pw5LCez/>

Yevheniia Nosyk & Nataliia Polishchuk

Zaporizhzhia National University

“Tutto nel mondo e burla”:

Ukrainian Translation of Giuseppe Verdi's Opera *Falstaff* (1893)

The article explores the production of Falstaff in the Kyiv Academic Theatre of Opera and Ballet for Children and Youth, focusing on music, drama and scenery. Special attention is given to the Ukrainian translation, innovative stage techniques, and the adaptation of Verdi's opera to contemporary cultural realities.

Key words: *Falstaff, Verdi, Kyiv Opera, staging, translation, scenography.*

Рябенко Н. Ю.

*КЗ “Полтавський міський багатoproфільний ліцей № 1 імені
І. П. Котляревського Полтавської міської ради Полтавської області”*

Науковий керівник – канд. філол. наук, доц. Браїлко Ю. І.

<https://doi.org/10.33989/pnpu.791.c3306>

Інтерпретація творчості Тараса Шевченка в інтернет-фольклорі

Одним із набутків сучасного, постмодерного, етапу розвитку суспільства є постфольклор, який із появою інтернету збагатився численними зразками, що віддзеркалюють життя людської спільноти в усіх його проявах.

Український інтернет-фольклор досліджували багато науковців, з-поміж яких І. Грищенко, Ж. Денисюк, Д. Брильова, І. Григоренко, О. Наумовська, В. Кравчик-Василевська, О. Михайленко, І. М'ягkota. Учені зосереджувалися переважно на загальнотеоричних проблемах і спорадично звертали увагу на перекодування тих чи тих образів, навіть надпопулярних. Не спостерігаємо в науковій літературі й розвідок, присвячених функціонуванню в інтернет-фольклорі образу Тараса Шевченка та інших письменників, крім статті Ж. Денисюк, у якій побіжно згадано утілення постаті Кобзаря “у візуально-графічних «фотожабах»” та існування постфольклорних переспівів його поезій. Водночас дослідниця пояснює популярність прецедентного імені Т. Шевченка в інтернет-творчості тим, що воно уособлює “ціннісні концепти свободи, бунтарства, національної гідності і незламності” (Денисюк, 2018, с. 65). У розвідці О. Оленіної та Ю. Пічугіної про українські інтернет-меми зауважено про цитати із поезій Т. Шевченка та інших письменників як про “дотепні коментарі до різних сучасних ситуацій і подій” (Оленіна, & Пічугіна, 2018, с. 80).

За нашими спостереженнями, образ Тараса Шевченка є назвичайно популярним у постфольклорі, творці якого активно переосмислюють постать Кобзаря та/або його доробок. Зібраний матеріал засвідчує численні пародії, меми, фотожаби та інші зразки, змодельовані на основі поетичних Шевченкових текстів. Перелік останніх великий: це вірші “Заповіт”, “Садок вишневий коло хати”, “Мені тринадцятий минало”, “І виріс я на чужині”, “І Архімед, і Галілей”, “Мені однаково, чи буду...”, “Думка” (“Тече вода в синє море”), Сон (“На панщині пшеницю жала...”), “Сон” (“Гори мої високії...”), “О думи мої!”, “Думи мої, думи мої...”, “Чи ми ще зійдемося знову?”, “За байраком байрак...”, балада “Причинна”, поеми “Сон” (уривок “Світає, край неба палає...”), “І мертвим, і живим, і нерожденним”, “Гайдамаки” (уривок “Гомоніла Україна...”), “Кавказ”, “Катерина”. Основні шляхи інтерпретування в зафіксованих інтернет-фольклорних зразках творів Тараса Шевченка – цитування або пародіювання.

Автори інтернет-фольклору без належного пієтету ставляться до творчості видатного українця, крізь призму якої моделюють гумористичні образи письменника. Існують, наприклад, численні меми, у яких по-різному обіграно поняття долі, журби – провідних мотивів Шевченкової поезії. Так, доля стає долькою мандарини, журба, а також бентега, туга й наруга лікуються селфі, а от лікування “журби четвертої стадії”³ викликає сумніви. Митець задається й парадоксальним питанням: “Якщо долі немає, то яким чином в українського народу вона важка?”, жартома погрожує знайти долю: “– Доля є? – Ні. – А якщо знайду?”. Слова “доля”, “журба”, фраза “долі немає” стали й самостійними мемами, які відсилають до творчості Т. Шевченка й водночас за допомогою малюнків чи фотографій проєктуються на різних персонажів.

У багатьох мемах увагу привернуто до знаменитої збірки “Кобзар”. Її представлено, наприклад, як об’єкт пошанування, жадань, обов’язкову для

³ Тут і далі зберігаємо правопис оригіналу.

читання книжку. Тим, хто має ґрунтовні знання української літератури, призначено мем, у якому жартома порівняно однойменні збірки Т. Шевченка й М. Семенка: “Кобзар нормальної людини – Кобзар курця”.

Нечитання творів Т. Шевченка в підлітковому віці може спричинювати небажані наслідки, як-от вагітність у 16 років через необізнаність із поемою “Катерина”: саме так в одному з мемів творчо обіграно назву відомої телепередачі.

Пародії на Шевченкову поезію можуть мати різну мету. Крім безпосереднього конструювання постфольклорного образу Кобзаря, це:

а) суто творення комічного заради комічного, наприклад: “В своїй хаті свої меми, своя сила й воля”;

б) творення комічного як реакція на сьогодення, як-от: “Гомоніла Україна, довго гомоніла, всіх лукавих вороженьків били джавеліни...”;

в) творення комічного для схвалення самого автора пародії: “Реву та стогну вголосину, / Сердитим вітром завиваю, / Ти не жартуй так смішно, сину, / Бо сил сміятись вже не маю (Т. Г. Шевченко)”. Ці слова з ілюстрацією є обкладинкою групи у фейсбуці “Файні меми про українську літературу”.

Для творення комічного заради комічного мовці зазвичай обирають вірш “Садок вишневий коло хати” та, граючись зі словами, замінюють його компоненти: “Садок вишневий волохатий, хрущі над коброю гудуть”; “Садок вишневий коло хати бомжі над вишнею гудуть...”; “Садок вишневий коло хати... хрущі в варениках гудуть”. Ще один спосіб – трансформація жартівливого крилатого вислову із залученням рядків різних поезій: “Нескінченно можна слухати три речі Як горить сарай Як тече вода в синє море І як гудуть хрущі над вишнями”.

Реагуючи на сьогодення, творці пародій насамперед віддзеркалюють у них російську агресію, усіяко моделюючи смерть ворога. Для цього так само часто трансформують рядки вірша “Садок вишневий коло хати”, наприклад: “Садок вишневий коло хати, труп путіна волочать по землі.. / За ним повзуть сепаратисти, а з боку москалюки у петлі”; “Садок вишневий коло хати, хрущі над вишнями гудуть, бандерівці несуть лопати і москалів у сад ведуть!” Популярними для переробки є й уривок із поеми “Сон” (“Світає, / Край неба палає, / Соловейко в темнім гаї / Орка доїдає. / Тихесенько вітер віє, / Купол, башня тліє, / Де було колись болото, / Верби зеленіють. / Стіни красні похилились, / Суєтяться люди, / Буде довго ще горіти, / Щоб дізнались всюди” (№ 5)) та вірш “Заповіт” (“Де лани широкополі та дніпровські кручі, / Будуть раки в дві долоні та соми жирнучі...”).

У пародіях може бути віддзеркалено негативне сприйняття ворожої зброї, на зразок: “«Кинджал» проклятий біля хати, / Шахеди над садком гудуть...” А от майстерне застосування української зброї викликає захоплення: “Світає... / Край неба палає / Під Ростовом нафтобаза / уцент вигорає”; “Світає, край неба палає / Арта в темнім гаї орків зустрічає”.

Не залишилися поза увагою пародієтворців і такі реалії воєнної дійсності, як надзвичайні літня спека й посуха, відключення електроенергії та пов’язані із цим незручності: “Село неначе подуріло / Все на городах погоріло / До річок

вхлявші всі ідуть / І діточок своїх ведуть”; “Світає, / Край неба палає, / В соловейка в темнім гаї / На сонце око тіпає. / Тихесенько вітер віє, / Степи, лани тліють, / Між висохлими ставами / Верби погоріли”; “Садок вишневий коло хати, / всі генератори гудуть. / Фрілансери в кафе ідуть. / “Чи робе термінал, дівчата?” – І з п'ятисотки решту ждуть”; “Мені тринадцятий минало / Я генератора завів / Нехай і сонечко сіяло / Я під кондишеном не впрів”. Одна з останніх зафіксованих пародій відображає реакцію українського суспільства на т. зв. “Закон про дрова”:

Дрова мої, дрова мої,
Лихо мені з вами!
Не маю на вас документів –
Плачу вечорами.
Чом раніше не спалив вас,
В плиті, як годиться?
Бо тепер очікує
Штраф або в'язниця.
Я заготовляв вас для тепла на зиму,
Пиляв власний садок, у добру годину.
У ліс не ходив, не зловживав законом,
Користувався тим, що є в мене вдома.
А якісь дядьки у Раді закони приймають,
Та від тих законів лиш люди страждають.
Не питали б, за що проклинаю долю.
Немов якісь злочинці. За дрова – в неволю.
Самі ж везуть вагонами, зовсім не бояться.
А газ дорогий – грійся, як удасться.
Сучі мої, діти!
Нащо голосував за вас, нащо хвилювався?

Сіли людям на голови, немов біс узявся..

Зазвичай для пародіювання обирають перші рядки відомих поезій чи уривків поем, проте зафіксовано й наслідування цілого вірша “Садок вишневий коло хати”. У цій пародії, що з'явилася 2014 року, сатирично репрезентовано Україну (“Жидофашистський рідний край”) так, як її зображає російська пропаганда: “Раби сапають буряки <...>”; “Висить дитинка розіп'ята <...>”, “Зігує мати на порозі <...>”, “Ідуть з АТО американці <...>” та ін. Не обійшлося і без традиційного жартівливого обігравання смерті ворога: “Сім'я вечере на підлозі – / Парує смажений кацап”.

Проведене дослідження виявило, що поезія Т. Шевченка не втрачає актуальності, що, зокрема, виявляється в численних інтернет-фольклорних інтерпретаціях творів Кобзаря на сміховій основі.

Література

Денисюк, Ж. З. (2018). Репрезентація етнокультурних цінностей у текстах постфольклору. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. Культурологія*, 1. Відновлено з <https://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/download/159802/159059>.

Оленіна, О. Ю., Пічугіна, Ю. О. (2018). Інтернет-меми українського походження в культуротворчій практиці сучасного суспільства. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 3. Відновлено з <https://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/download/147211/146549>.

Nika Riabenko

**Municipal Institution “Poltava City Multidisciplinary Lyceum № 1
Named After I.P. Kotliarevsky of Poltava City Council of Poltava Region”
Interpretation of Taras Shevchenko’s Works in Internet Folklore**

The article studies numerous examples of Internet folklore, which interpret Taras Shevchenko's work in other ways. The main means of constructing the comic in such post-folklore display are traced. The texts used by the creators of memes, parodies, etc., are identified.

Key words: *Internet folklore, Taras Shevchenko, meme, parody, means of creating the comic.*